

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 2. Устава Републике Србије, којом је прописано да Република Србија, између осталог, уређује и обезбеђује поступак пред судовима и другим државним органима, као и одговорност и санкције за повреду слобода и права грађана утврђених Уставом и за повреду закона, других прописа и општих аката.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица („Службени гласник РС”, број 85/05) донет је пре више од десет година и у међувремену није мењан. Без обзира на одређене правно-техничке недостатке, па и нека очигледно недовољно квалитетна решења, важећи Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, спада међу боље законе. У закону је очуван релативно складан баланс између остварења два основна циља. Први циљ се своди на очување основних деценијама проверених законских решења, утемељених како на дугој традицији, тако и на такође веома дуго стицаним и стеченим навикама, што у конкретном случају значи да је тај закон био утемељен на решењима из раније важећег југословенског кривичног (материјалног, процесног и извршног законодавства) за малолетнике. Други циљ је био да се унесу и одређене значајне новине, попут јачања механизма опортунитета кривичног гоњења, када је реч о кривичном поступку, те увођења специфичних мера или неке врсте „парасанкција” - васпитних налога, али и читавог низа других нових решења, попут принципа специјализације свих службених актера поступка према малолетницима, који је иначе, у пракси право био жестоко оспораван, а касније широко прихваћен и који је у време када је уведен био велика новина и за напредна европска законодавства, а данас је, свега десетак година након увођења у домаће законодавство, постао и својеврсни европски тренд.

Међутим, имајући и виду да је потребно прецизирати поједине одредбе важећег закона, као и увести одређене новине у наше законодавство, а с обзиром да то изискује измене и допуне више од половине одредаба важећег закона, у складу са Јединственим методолошким правилима за израду закона, неопходно је да се донесе нови закон који ће уредити ову област.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ ПРАВНИХ РЕШЕЊА

У Закону се отклања једна правно-техничка грешка садржана у називу важећег Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица. Наиме, кривичноправном заштитом се бави Кривични законик, а Закон малолетним учиниоцима кривичних дела и заштити

малолетних лица у кривичном поступку садржи норме којима се остварује заштита малолетних лица као оштећених у кривичном поступку (када су у питању одређена кривична дела за која је карактеристично наступање секундарне виктимизације у високом степену), па је стога оправдано да се у називу предложеног закона више не употребљава појам „кривичноправна заштита малолетних лица”.

Део први Закона – Уводне одредбе (чл. 1. до 6).

Чланом 1. Закона предвиђено је да тај закона чине одредбе материјалног кривичног права које се примењују према малолетним учиниоцима кривичних дела, одредбе о органима који га примењују, одредбе кривичног поступка и извршење кривичних санкција према малолетним учиниоцима кривичних дела, као и одредбе о заштити деце и малолетника као оштећених у кривичном поступку.

Основне начелне одредбе у Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и заштити малолетних лица у кривичном поступку и *ratio legis* новог закона

Одредбама чл. 2. и 3. Закона одређује се циљ вођења кривичног поступка према малолетницима, као и примена одредаба овог закона према пунолетним лицима. Прописано је да се одредбе овог закона примењују и на пунолетна лица кад им се суди за кривична дела која су учинила као малолетници, а испуњени су услови које предвиђа овај закон, као и на лица која су кривично дело учинила као млађи пунолетници. Тиме се на складан начин омогућава примена прописа који су изворно намењени малолетницима и на популацију младих уопште.

Чланом 4. Закона прописано је да се према лицу које у време извршења противправног дела, у закону предвиђеног као кривично дело, није навршило 14 година, не може се водити кривични поступак. На овај начин је далеко јасније него до сада уређен кривичноправни положај лица која су деца у смислу материјалног кривичног права, те не могу да одговарају за своја дела која су противправна и законом прописана као кривична дела.

Одредбама чл. 5. и 6. Закона одређене су категорије малолетних учинилаца кривичних дела према њиховом узрасту (малолетник, млађи малолетник, старији малолетник и млађе пунолетно лице) и одређен је однос овог закона према другим законима који уређују област кривичног права. Предложени закон има супсидијарни и допуњујући карактер у односу на друге основне изворе кривичног материјалног, процесног и извршног права у Републици Србији. Према малолетним лицима примењују се одредбе Кривичног законика, закона који уређује кривични поступак, закона који уређује извршење кривичних санкција и других закона који садрже кривичноправне одредбе, ако нису у супротности са предложеним законом.

Део други Закона – Кривичноправне одредбе о малолетницима (чл. 7. од 151)

Глава I. – Одредбе материјалног кривичног права (чл. 7. до 42)

У члану 7. Закона садржана су општа правила о васпитним налозима.

У члану 8. Закона, утврђена је сврха васпитних налога, а то је да се не покреће кривични поступак према малолетнику или да се обустави поступак, односно да се применом васпитног налога утиче на правилан развој малолетника и јачање његове личне одговорности како убудуће не би чинио кривична дела.

Чланом 9. Закона предвиђени су следећи васпитни налози:

1) поравнање са оштећеним како би се измирењем малолетника са оштећеним, накнадом штете, радом малолетника или на други начин у целини или делимично отклониле последице кривичног дела;

2) редовно похађање школе или редовно одлажење на посао;

3) обављање, без накнаде, послова социјалног, хуманитарног, комуналног или еколошког садржаја;

4) похађање курсева или припрема и полагање испита којима се проверава одређено знање;

5) укључивање у одређене спортске активности;

6) подвргавање одговарајућем испитивању и одвикавању од употребе алкохолних пића и забрањених психоактивних контролираних супстанци;

7) укључивање у појединачни или групни третман у одговарајућој здравственој установи, саветовалишту или другој овлашћеној организацији.

Врсте васпитних налога предвиђених Закона усклађене су са напредним европским и светским тенденцијама у погледу шире примене, тзв. „диверзионих механизма” у односу на малолетне учиниоце кривичних дела.

Одредбама чл. 10. и 11. Закона уређује се правила о избору одређеног васпитног налога, а такође се и адекватнији начин него у вежећем закону уређује вођење евиденције и статистике о примењеним васпитним налозима.

Одредбама чл. 12. и 13. Закона прописују се врсте кривичних санкција које се могу изрећи малолетним учиниоцима кривичних дела и њихова сврха. Наведене одредбе Закона су потпуно усклађене са модерним кривичним правом за малолетнике. Сврха кривичних санкција према малолетницима је да се надзором, пружањем заштите и помоћи, као и обезбеђивањем општег и стручног оспособљавања утиче на развој и јачање личне одговорности малолетника, на васпитавање и правилан развој његове личности, како би се обезбедило поновно укључивање малолетника у друштвену заједницу, као и да убудуће не врши кривична дела.

Одредбама чл. 14. до 28. Закона уређују се васпитне мере, као кривичне санкције које се могу изрећи малолетницима. Васпитне мере су: 1) мере упозорења и усмеравања (судски укор и посебне обавезе); 2) мере појачаног надзора (појачан надзор од стране родитеља, усвојитеља или старатеља, појачан надзор у другој породици, појачан надзор од стране органа старатељства, појачан надзор уз дневни боравак у одговарајућој установи за васпитавање и образовање малолетника) и 3) заводска мера (упућивање у васпитно-поправни дом).

Посебна новина садржана у Закону односи се на меру упућивања у васпитно-поправни дом. Уводе се посебни распони приликом изрицања ове кривичне санкције, чиме се из разлога правичности, она суштински чини „сличнијом” другим кривичним санкцијама. Наиме, досадашњи систем релативне одређености трајања ове васпитне мере је показао бројне недостатке, исто као и досадашњи законски распон. Закона предвиђа да се трајање васпитне мере упућивања у васпитно-поправни дом, утврђује у распону од једне до пет година, уместо као до сада од шест месеци до четири године. У члану 23. Закона

прописано је да мера упућивања у васпитно-поправни дом може да траје најмање годину дана, а највише пет година, с тим да суд сваких шест месеци разматра да ли постоје основи за обуставу извршења мере или за њену замену другом васпитном мером. Поред тога, прописано је да у одлуци којом изриче меру упућивања у васпитно-поправни дом, суд одређује и њено трајање, с тим да се најдуже трајање ове мере одређује на пуне године.

Одредбама чл. 29. до 38. Закона уређује се казна малолетничког затвора. У наведеним одредбама нема значајних измена у односу на решења која предвиђа закон.

Одредбама чл. 29. до 42. Закона подробно се уређује примена мера безбедности, евиденција и статистика о изреченим кривичним санкцијама, као и правила за примену одредаба о кривичним санкцијама према малолетницима на млађа пунолетна лица.

Глава II. – Кривични поступак према малолетницима (чл. 43. до 95)

Према члану 43. Закона пргани кривичног поступка према малолетницима су: полицајац за малолетнике, јавни тужилац за малолетнике и надлежни суд. Закон задржава принцип обавезне специјализације који је данас неспорно оцењен као изузетно напредан и адекватан када се ради о малолетним учиниоцима кривичних дела.

Специјализованост судија за малолетнике се формално потврђује одређеним сертификатима. Наиме, о стицању посебних знања и стручном усавршавању лица која раде у области права детета, преступништва малолетника и кривичноправне заштите малолетних лица, стара се Правосудна академија у сарадњи са ресорним министарствима, научним установама, стручним и професионалним удружењима и невладиним организацијама.

Сходно структури Закона у односу на кривичнопроцесну систематику, законске новеле се односе на два аспекта: 1) промене у домену кривичног поступка према малолетнику и 2) промене које се односе на положај малолетног лица које се у кривичном поступку појављује као оштећени.

Први формални основ за измене у домену кривичног поступка према малолетницима се односи на неопходност усклађивања процесних одредби са неким правилима Законика о кривичном поступку из 2011. године, што је постигнуто на следеће основне начине:

Неким изменама се одређене одредбе усклађују са терминологијом и суштинским променама које садржи нови Законик о кривичном поступку, попут елиминисања термина „истражни судија” у делу закона који се односи на заштиту малолетних лица у кривичном поступку.

Одређене одредбе имају за циљ да се као изузетак у односу на правила из Законика о кривичном поступку, у поступку према малолетницима, установе другачија процесна правила, што се пре свега, односи на увођење начела истине на класичан начин, елиминисање неких негативних аспеката система основног, односно унакрсног испитивања сведока у поступку, а нарочито у делу када се малолетно лице испитује као оштећени, односно сведок.

Основне новине у домену кривичног поступка према малолетницима се, поред разлога који се тичу односа одредби Закона које су *lex specialis* у односу на одредбе Законика о кривичном поступку, које представљају *lex generalis*, односе на исправљање одређених правно-техничких грешака које су садржане у важећем Закону о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној

заштити малолетних лица, те стварање услова за бржи и ефикаснији кривични поступак, што се примарно постиже следећим кривичнопроцесним мезанизмима: 1) ширење могућности за примену опортунитета кривичног гоњења, који ће сада бити могућ увек када је предмет кривичног поступка кривично дело за које је прописана као главна новчана казна или казна затвора до осам година и такође, уз обавезу јавног тужиоца за малолетнике да увек када се кривична пријава односи на такво кривично дело, обавезно официјелно испита могућност да поступи по начелу опортунитета; 2) другачије фазно уређење поступка према малолетнику, на начин да се тај поступак „скраћује” за један кривичнопроцесни стадијум, чиме се поступак начелно убрзава, а истовремено стварају услови да такав кривични поступак буде принципијелно правичнијег карактера.

За разлику од новог Законика о кривичном поступку, из разлога заштите најбољег интереса малолетника, у Закону се доследно спроводи начело материјалне истине у кривичном поступку.

Закон предвиђа шире могућности за поступање према начелу опортунитета кривичног гоњења у односу на малолетника. Ново решење је веома слично сада важећем уз проширење (што се чини целисходним, а нарочито са становишта праксе, која на пример, указује на проблем гоњења за кривично дело тешке крађе итд) могућности поступања по опортунитету кривичног гоњења и када се ради о кривичним делима за које је забрањена казна затвора до осам година (сада је до пет година затвора).

Закон уводи обавезу јавног тужиоца да по службеној дужности увек проверава да ли је оправдано поступање према начелу опортунитета кривичног гоњења, уколико се ради о кривичном делу одређене тежине. Када је против малолетника поднесена кривична пријава због кривичног дела за које је прописана новчана казна или казна затвора до пет година или је кривична пријава поднесена према малолетнику у погледу којег је извршење казне или васпитне мере већ у току, јавни тужилац за малолетнике, је дужан да без одлагања, по правилу пре него што предузме било коју другу радњу према малолетнику, а обавезно пре подношења судији за малолетника захтева да се према малолетнику покрене поступак, испита да ли су испуњени услови да поступи у складу са правилима која се односе на начело опортунитета кривичног гоњења (члан 72. став 1).

Увођењем дужности за јавног тужиоца да увек када у законском смислу (према тежини кривичног дела) долази у обзир поступање према начелу опортунитета кривичног гоњења у односу на малолетника, обавезно испита такву могућност и то констатује својом службеном белешком, омогућава се с једне стране, да јавни тужилац за малолетнике не поступа сувише рутински и у односу на ово важно питање, док се с друге стране ствара и део неопходних услова за ширу примену начела опортунитета кривичног гоњења у поступку према малолетницима, а нарочито за примену васпитних налога.

Закон искључује могућност закључења страначког споразума са малолетником, будући да би супротно решење било непримерено сврси вођења кривичног поступка према малолетним учиниоцима кривичног дела. Према одредби члана 65. Закона, са малолетником се не може закључити споразум о признању кривичног дела, нити споразум о сведочењу. Ratio legis ове норме је у томе што малолетник и није типична странка у кривичном поступку, а с обзиром на свој узраст, он ни иначе, у другим ситуацијама не може да изјавом своје правно релевантне воље преузима одређене обавезе, па то наравно, треба

избећи и када се ради о споразуму о признању кривичног дела или споразуму о сведочењу.

У поступку пред судијом за малолетнике не примењују се правила о основном и унакрсном испитивању сведока и вештака прописана Закоником о кривичном поступку, већ та лица испитује судија за малолетнике, а малолетник, његов бранилац, јавни тужилац, као и родитељ, односно усвојитељ или старатељ малолетника, могу по одобрењу судије за малолетнике, сведоцима и вештацима да постављају питања (члан 78. Закона). Изузетно од правила о забрани основног и унакрсног испитивања, судија за малолетнике може да допусти сходну примену правила о основном и унакрсном испитивању сведока и вештака, ако оцени да је то оправдано разлозима правичности, као и да је то у интересу малолетника који има браниоца. Слична правила важе и када се води главни претрес у поступку према малолетницима.

Када је реч о току првостепеног поступка према малолетницима, одредбама Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и заштити малолетних лица у кривичном поступку, уводе се далекосежне новине. Суштина се своди на укидање припремног поступка према малолетнику и претварање те некадашње прве фазе овог поступка у класичан првостепени поступак, када се ради о кривичним делима одређене тежине. Основна идеја је да се све радње које су потребне обаве у предистражном поступку, при том се према малолетнику не може водити тужилачка истрага.

Поступак увек започиње тако што јавни тужилац за малолетнике судији за малолетнике, онда када је у предистражном поступку разјаснио кривично дело, подноси захтев да се малолетнику изрекне кривична санкција (осим ако је претходно поступио по начелу опортунитета кривичног гоњења) и тада судија за малолетнике поступа исто као и до сада, с тим да ће он, уколико је јавни тужилац за малолетнике предложио изрицање малолетнику неке заводске кривичне санкције, сам завршити цео првостепени поступак, те својим решењем одлучити о предмету поступка.

Као и раније, решењем судије за малолетнике поступак би се могао обуставити, било из разлога нецелисходности кривичног гоњења, било када постоји било који разлог за ослобађајућу или одбијајућу пресуду у општем кривичном поступку, било када је судија за малолетнике, малолетнику изрекао одређену кривичну санкцију. То мора бити кривична санкција која није заводска, а ако је јавни тужилац за малолетнике предложио заводску кривичну санкцију, или је судија за малолетнике оценио да долази у обзир изрицање заводске санкције, тада судија за малолетнике, када у потребној мери разјасни чињенично стање, предмет износи пред веће за малолетнике, чији је састав исти као и до сада, али са том битном разликом, што том већу председава други судија за малолетнике, а не онај који је води претходну фазу поступка. Предложено решење је с једне стране, потенцијално изузетно велики допринос бржем и ефикаснијем одвијању кривичног поступка према малолетницима, јер се избегава непотребно дуплирање посла и процесних фаза, док је оно с друге стране, далеко правичније и адекватније у кривичнопроцесном смислу, те у потпуности усклађено са праксом Европског суда за људска права.

Поступак пред судијом за малолетнике може алтернативно да буде:

1) једини стадијум првостепеног кривичног поступка према малолетнику, тј. у исто време почетна и завршна фаза поступка према малолетнику и која се окончава одлуком која представља крај првостепеног поступка;

2) први, односно почетни стадијум првостепеног кривичног поступка према малолетнику, који представља одговарајућу припрему за следећи првостепени процесни стадијум – поступак пред већем за малолетнике, а који се, како је то прописано у Закона, мора одржавати искључиво у форми главног претреса и сходном применом правила прописаних у Законику о кривичном поступку (што значи и уз одређене рационалне изузетке), која се односе на одржавање главног претреса у општем кривичном поступку.

Пошто утврди све битне чињенице које се односе на кривично дело, зрелост и друге околности које су од значаја за упознавање личности малолетника и прилика у којима живи, судија за малолетнике доставља списе надлежном јавном тужиоцу за малолетнике који је дужан да судији за малолетнике у року од осам дана: 1) изјави да одустаје од кривичног гоњења; или 2) поднесе образложени предлог да се према малолетнику настави поступак и изрекне кривична санкција (члан 81. Закона).

Ако јавни тужилац предложи изрицање одређене заводске кривичне санкције, као и када судија за малолетнике оцени да сложеност предмета захтева одржавање главног претреса или се ради о најтежим кривичним делима (за која је прописана казна од 30 до 40 година затвора), изнеће предмет пред веће за малолетнике. У том случају првостепени поступак према малолетнику води веће за малолетнике, с тим што су уведена два нова правила:

1) председник већа за малолетнике ће обавезно бити други судија за малолетнике, а не онај који је води претходни стадијум првостепеног поступка, из разлога правичности, а у складу са постојећом праксом Европског суда за људска права;

2) за разлику од важећег решења када се поступак пред већем за малолетнике могао одржавати било у седници већа, било вођењем главног претреса, сада се уводи обавезан главни претрес, што је логично и с обзиром да у оваквом случају свакако долази у обзир изрицање заводских кривичних санкција према малолетнику.

Веће за малолетнике може донети по окончању главног претреса исте одлуке које је претходно могао да донесе и судија за малолетнике, али поред тога, оно може малолетнику изрећи и заводске кривичне санкције.

У Закону се из разлога правичности, али и потребе заштите интереса самог малолетника, уводи правило о одређеним повредама закона о којима се по службеној дужности води рачуна у другостепеном поступку, чиме се одступа од рестриктивних правилима новог Законика о кривичном поступку. Тако је према одредби члана 90. став 2. Закона предвиђено да када је жалба поднесена у корист малолетника другостепени суд испитује по службеној дужности да ли је кривични закон повређен на штету малолетника, као и да ли постоји нека од следећих повреда одредаба поступка: 1) ако је суд био непрописно састављен или ако је у изрицању одлуке учествовао судија који је морао бити изузет; 2) ако је одлуку донео суд који због стварне ненадлежности није могао судити; 3) ако се одлука заснива на доказу на коме се према закону који уређује кривични поступак не може заснивати.

Одредбом члана 92. став 2. Закона прописано је да Врховни касациони суд не може одбацили захтев за заштиту законитости, који је поднесен у корист малолетника, због оцене да се не ради о питању које је од значаја за правилну примену уједначену примену права.

Главом III – примена васпитних налога и извршење кривичних санкција (чл. 96. до 151)

Ова глава Закона доследно је усклађена са правилима новог Закона о извршењу кривичних санкција из 2014. године, у односу на који представља *lex specialis*.

Чланом 98. Закона утврђено је да су малолетници према којима се извршавају кривичне санкције равноправни без обзира на расу, боју коже, пол, језик, вероисповест, политичко или друго уверење, национално, етничко или социјално порекло, имовинско стање, статус стечен рођењем или други статус малолетника, његовог родитеља, усвојиоца или стараоца, као и на друге облике различитости. Ова одредба која је начелног хуманог карактера, има и своје уставно утемељење.

Судија за малолетнике има низ права и дужности у поступку извршења кривичних санкција и других мера према малолетницима, што је у уређено законом, имајући у виду наша досадашња искуства и традицију, као и правила која се односе на судију за извршење у Закону о извршењу кривичних санкција.

У овом делу Закона унесен је низ правила која су до сада била сврстана у материју подзаконских аката, имајући у виду да би то требало да буде законска материја.

Одредбама ове главе детаљно су уређена питања које се односе на извршење заводских кривичних санкција, извршење васпитних мера, извршење васпитних мера које се спроводе у заводима, извршење казне малолетничког затвора, извршење мера безбедности, као и помоћ малолетном учиниоцу кривичног дела после извршење заводских мера и казне малолетничког затвора.

Део трећи Закона – Заштита малолетних лица као оштећених у кривичном поступку (чл. 152. до 159)

Разлог за прописивање посебне заштите малолетних лица у кривичном поступку, када су она оштећена одређеним кривичним делима, лежи у томе да се отклоне последице примарне виктимизације, као и да се спречи секундарна виктимизација малолетних лица оштећених кривичним делом.

У Закона се напушта досадашњи таксативни метод садржан у важећем Закону о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, када је реч о кривичним делима у погледу којих када су она предмет кривичног поступка, треба применити посебна правила заштите малолетних лица која су њима оштећена. Уместо тога, предлаже се општа формулација у којој је нагласак на насиљу као суштини таквих кривичних дела, што је далеко боље решење.

У Закона се сада и формално релативизује правило о обавезном пуномоћнику оштећеног који је малолетно лице. Наиме, таква одредба, по којој би малолетни оштећени свакако морао имати пуномоћника, суштински није имала смисла, јер с једне стране, није ни био јасан *ratio legis* по којем би малолетно лице морало имати пуномоћника „од првог саслушања окривљеног”, док с друге стране, нису биле прописане било какве процесне последице за пропуштање да се малолетном оштећеном постави пуномоћник. Наиме, ако би се то и третирао као битна повреда одредаба кривичног поступка, то би било потпуно супротно интенцији законодавца, примарно штетило самом малолетном оштећеном. Из тих разлога је ово правило промењено. То је учињено и посебно с обзиром да је неспорно да је малолетном оштећеном од

пуномоћника - адвоката, далеко важније да има одговарајућу психолошку и педагошку потпору, а што се омогућава одредбама Закона.

Пуномоћник ће се малолетном оштећеном поставити, само ако је то потребно ради остваривања сврхе кривичног поступка и у циљу заштите личности малолетног оштећеног, што би по логици ствари, морало бити у веома малом броју случајева, јер треба претпоставити да ће се о интересима оштећеног свакако старати и јавни тужилац, које је при том и формално специјализован.

Законом се, у циљу спречавања секундарне виктимизације малолетних лица оштећених одређеном врстом кривичних дела (пре свега оних са елементима насиља), потпуно забрањује суочење између детета и окривљеног, а само се под рестриктивно прописаним условима и као изразити изузетак, омогућава суочење између оштећеног који је малолетно лице са навршених 14 година (малолетник) и окривљеног. То је учињено тако што је у ствари, забрањено суочавање малолетника који је оштећен одређеном врстом кривичних дела (дела са елементима насиља), са окривљеним, ако је малолетник у посебно осетљивом стању. Ово је оправдано јер је суочење с једне стране, по дефиницији изузетно тензиона радња, јер се своди на намерно изазивање одређеног „конflikта” између два даваоца исказа који битно различито исказују, док је с друге стране, таква радња, односно вид проверавања исказа у кривичном поступку, веома неефикасна, јер се у пракси екстремно ретко дешава да давалац исказа који не говори истину (био да се ради о сведоку или о окривљеном), под „притиском” суочења попусти и призна да није говорио истину. Кад је већ таква радња у пракси неефикасна, а нужно скопчана са великим стресом код особа које се суочавају, њу свакако треба потпуно онемогућити када се ради о деци, а по правилу, не користити када су у питању малолетници.

С обзиром да је страначки начин испитивања сведока у форми основног и унакрсног испитивања, како је то уведено и новим Закоником о кривичном поступку, по дефиницији веома агресиван и често изузетно непријатан за сведоке, у овом делу Закона се уводе одредбе којима се онда када се као сведоци испитују малолетна лица оштећена кривичним делима са елементима насиља, не користи такав начин испитивања сведока, већ њих испитује судија.

Део четврти Закона – Казнене одредбе (члан 160)

У казним одредбама Закона прописани су прекршаји за родитеља, усвојитеља или старатеља, као и за управника завода за неизвршавање одређених обавеза прописаних Законом.

Део пети – Прелазне и завршне одредбе (чл. 161. до 165)

Одредбама овог дела Закона прописује се начин окончања започетих поступака у складу са сада важећим законом, образовање Савета за праћење и унапређење рада органа кривичног поступка и извршење кривичних санкција према малолетницима, одређује се рок за доношење подзаконских аката предвиђених Законом, одређује престанак важења сада важећег закона, као и ступање на снагу и почетак примене Закона.

Предвиђено је да Закон ступи на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а да његова примена отпочне по

истеку шест месеци од дана ступања на снагу. Одложени почетак примене закона неопходан је како би се створили сви потребни услови за његову примену, а пре свега како би се обучила лица задужена за његову примену (судије, јавни тужиоци, полицајци, запослени у центрима за социјални рад и заводима за извршење кривичних санкција итд).

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити финансијска средства у буџету Републике Србије.